

Toelichting bij het Definitief Natura2000-planbesluit niet-vrijstelling grondwateronttrekkingen Peelvenen

Versie 13-12-2022

Vooraf

Rond het ontwerpbesluit in mei 2022 hebben we veelgestelde vragen en antwoorden op de website van Noord-Brabant gepubliceerd.

Nu het besluit in december definitief genomen wordt, kunnen we deze teksten actualiseren. Er is sprake van vooruitschrijdend inzicht, mede door de ingediende zienswijzen en het formuleren van de antwoorden daarop. Voor de teksten heb ik gebruik gemaakt van de teksten uit de reactienota (zienswijzen).

Voorstel is om geen vragen te formuleren met antwoorden, maar kopjes waarin, waar mogelijk, het antwoord al wordt gegeven.

Het besluit is geen algemeen verbod

Het besluit tot aanpassing van het Natura 2000-beheerplan Groote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel (Peelvenen) van dec. 2017 houdt in, dat de in het plan opgenomen vrijstellingsregeling van de Wnb-vergunningplicht – betreffende de grondwateronttrekkingen in de bufferzone ten behoeve van beregening van open agrarische teelten - niet meer aan de orde is. Niet langer vrijstellen betekent dat de reguliere systematiek ten aanzien van vergunningverlening van de Wnb weer van kracht wordt, wanneer er sprake is van niet al toegestane activiteiten met een mogelijk significant negatief effect op de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen.

Het niet-vrijstellen betekent NIET een algeheel verbod voor beregening op grond van de Wet natuurbescherming. De passende beoordeling maakt wel zichtbaar dat vanwege de cumulatieve effecten van grondwateronttrekkingen het verkrijgen van een Wnb-vergunning niet voor de hand ligt, maar het is niet op voorhand verboden of onmogelijk indien een initiatiefnemer kan aantonen dat zijn onttrekking zodanig gering is dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn, ook niet in samenhang met andere initiatiefnemers.

Bufferzones rond de Peelvenen

We spreken in het algemeen over ‘bufferzones rond het Natura 2000-gebied Peelvenen’. Per provincie worden verschillende benamingen gehanteerd:

- In Limburg: bufferzones grondwaterafhankelijke natuur (voorheen bufferzones verdroogde natuurgebieden). Het gaat hier specifiek om de bufferzones rondom de Natura 2000-gebieden Groote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel (Peelvenen).
- In Brabant zijn twee type bufferzones rond Natura 2000-gebieden:
  - o Attentiezone waterhuishouding met beleid voor alle waterhuishoudkundige zaken
  - o Invloedzone beregening Natura 2000 met beleid over onttrekkingen (alleen De Bult).

Op het kaartbeeld in de bijlage zijn de bufferzones in beide provincies afgebeeld.

Geen vergunningen ingetrokken

De rechtsgeldige Wnb-vergunningen waren bij het ontwerpbesluit van mei 2022 bekend. Het niet-vrijstellingsbesluit betekent niet dat deze vergunningen zijn ingetrokken of ingeperkt. Tijdelijk verleende Wnb-vergunningen (in Limburg) worden beschouwd als reguliere vergunningen, tenzij er expliciet een besluit tot intrekking ervan wordt genomen.

Vergunning aanvragen

Als gevolg van het besluit is onttrekking van grondwater in de bufferzones ten behoeve van beregening van open teelten niet langer vrijgesteld. Dit betekent dat er op grond van artikel 2.7, lid 2 Wnb een vergunningplicht geldt voor een onttrekking als significante gevolgen op voorhand niet zijn uit te sluiten. De Passende Beoordeling laat zien, dat daarbij al snel sprake zal zijn van mogelijk significante gevolgen, waardoor een vergunning nodig is. Alleen met mitigerende maatregelen of in het uiterste geval – compenserende maatregelen – kan dan een vergunning worden verkregen. Per individuele grondwateronttrekking moet worden bekeken in hoeverre dit van toepassing is. Zoals reeds aangegeven betekent dit niet dat er geen gebruik meer kan worden gemaakt van bestaande rechten.

Bestaande rechten

- een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb);
- toestemming op/voor de referentiedatum 10 juni 1994.

Agrarische open teelten

De vrijstelling vervalt voor grondwateronttrekkingen binnen de bufferzones ten behoeve van beregening van open teelten. Onder open teelten vallen alle teelten (akkerbouw, weilanden, vollegrondstuinbouw) die niet onder glas of in tunnels worden geteeld. Er is in deze teelten een continu open contact met de atmosfeer. Bedekte teelten zijn bedrijfsmatige teelten onder glas of in tunnels waarbij geen continu open contact met de atmosfeer is. Hieronder vallen ook teelten in bedekte ruimten niet zijnde kassen of tunnels.

Tunnels vallen onder bedekte teelt, mits de tunnel tijdens de gehele teelt afgesloten is en gedurende de gehele teelt blijft staan. Teelten waarbij het plastic tijdens de teelt wordt verwijderd, worden gezien als onbedekte teelt.

Intentieovereenkomst 2023 en 2024

In de intentieovereenkomst Grondwateronttrekkingen Natura 2000 Peelvenen maken de provincies en waterschappen afspraken voor de komende twee jaar over het vernieuwen van de hydrologische systeemanalyse, over het nemen van transitie maatregelen die leiden tot beter waterbeheer en tot minder (grond)watergebruik én over toezicht en handhaving. Daarmee zetten de vier overheden, aansluitend op het niet-vrijstellingsbesluit, vervolgstappen op weg naar de vernieuwing van het Natura 2000-beheerplan in 2024 en de verdere invulling van de Natura 2000-gebiedsdoelstellingen. Na ondertekening van deze overeenkomst zal deze openbaar worden gemaakt.

Geen schadevergoeding

Agrariërs die niet over een natuurvergunning (of bestaande rechten) voor het gebruik van de beregeningsputten beschikken, komen niet voor nadeelcompensatie in aanmerking nu er niet opnieuw in een vrijstellingsregeling wordt voorzien in het beheerplan. Er is in het oorspronkelijke Natura 2000-plan Peelvenen (2017) door de provincies Noord-Brabant en Limburg geprobeerd een vrijstellingsregeling in het leven te roepen die door de bestuursrechter is vernietigd.

Artikel 6.3 Wnb bevat een wettelijke grondslag voor de schadevergoedingsplicht. Hier is sprake van wanneer bij een legale situatie door een separaat besluit op grond van de Wnb een bestaande Wnb-vergunning wordt ingetrokken of gewijzigd (art. 5.4) dan wel middels een aanschrijving in bestaande rechten wordt ingegrepen (art. 2.4). In die gevallen kan de agrariër aanspraak maken op nadeelcompensatie. Het op 13 december 2022 genomen besluit betreft echter niet het intrekken/wijzigen van bestaande Wnb-vergunningen of het inperken van bestaande rechten uit het verleden. Schadevergoeding is dus in dit geval niet aan de orde.

Wat is het doel van het saneren van illegale onttrekkingen?

Grondwaterputten zonder vergunning van het waterschap zijn niet toegestaan. Deze zullen worden opgespoord en gesaneerd. Illegale putten zijn niet alleen nadelig voor de natuur in De Peelvenen, maar ook voor de landbouw. De ene gebruiker lijdt onder het illegaal oppompen van grondwater door andere gebruiker(s). Er ontstaat namelijk een daling van de grondwaterstand in omliggende percelen (droogteschade).

Als er andere (veranderde) onderdelen afwijken van de huidige waterwetvergunning handhaven de toezichthouders daar ook op. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de voorschriften over maximale boordiepte of pompcapaciteit. Het is dan noodzakelijk om de situatie terug te brengen naar de status waarvoor de vergunning is gegeven.

Mag er nog uit oppervlaktewateren beregend worden?

Ja, als dit binnen de bestaande wet- en regelgeving gebeurt.

Voorlopige voorziening vervalt

Met het definitieve besluit vervalt de 'voorlopige voorziening' van de Rechtbank. Dat betekent dat het niet-vrijstellingsbesluit vanaf de publicatiedatum ook van toepassing is op alle grondwateronttrekkingen, die per 1-1-2001 bij waterschappen geregistreerd stonden en niet beschikken over een Wnb-vergunning of 'oud recht'.

Besluit betreft niet alleen droge jaren

Het besluit tot niet-vrijstelling is ontwikkeld op basis van analyses voor droge jaren, maar het besluit betreft ook het gebruik van niet Wnb-vergunde grondwateronttrekkingen in normale jaren. Er is in de passende beoordeling zicht verkregen dat vanwege de slechte staat-van-instandhouding op dit moment elke grondwateronttrekking (dus ook in jaren met voldoende neerslag tijdens het teeltseizoen) een significant negatief effect kan hebben.

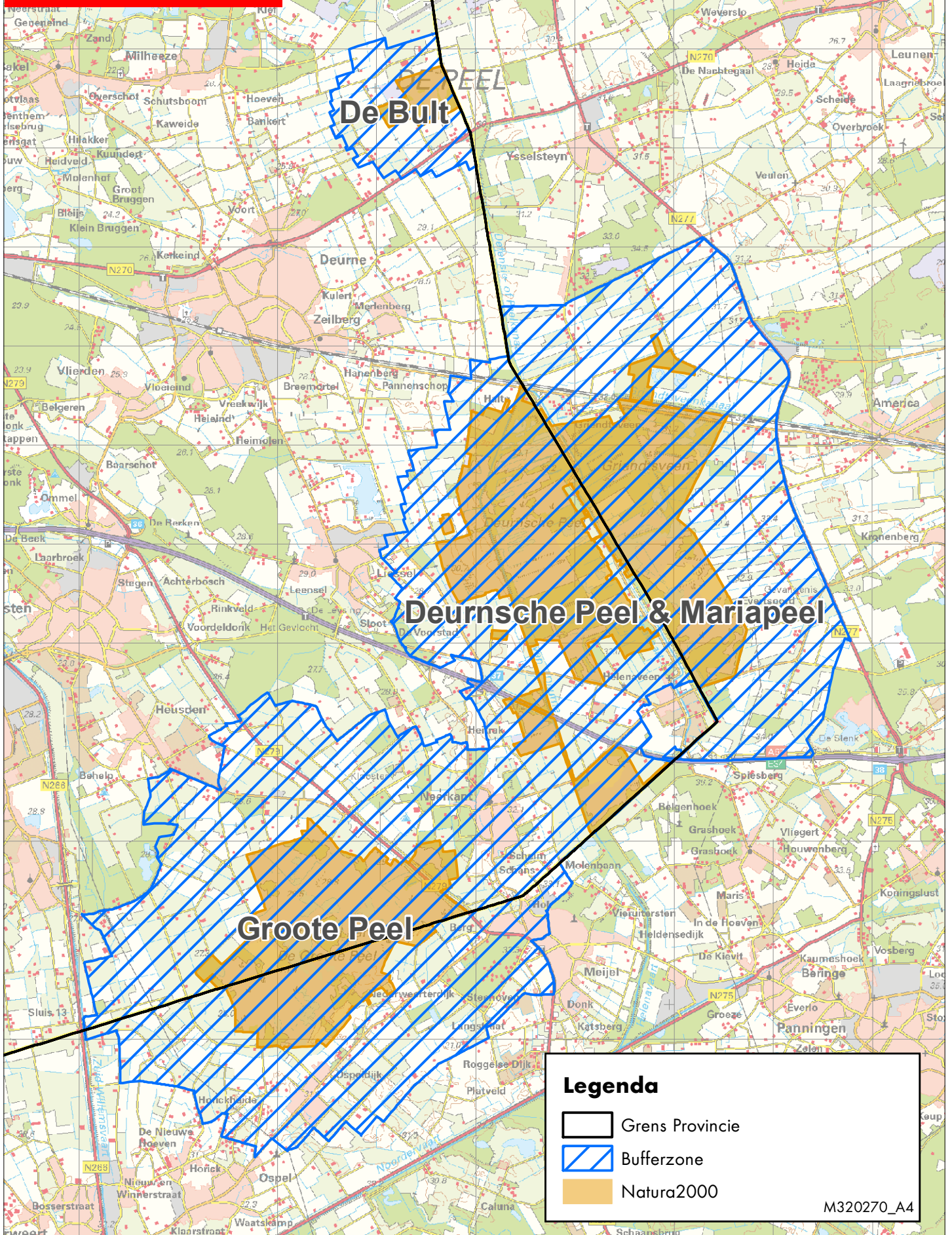
Mag iemand de komende twee jaar putten verplaatsen?

Binnen de bestaande wet- en regelgeving is dat mogelijk mits de afstand tot Natura 2000-gebied groter wordt en de verplaatsing ook aan de criteria uit de Wnb voldoet.

Wijzigingsbesluit Natura2000 beheerplan Grote Peel, Deurnsche Peel & Mariapeel

Schaal 1 : 100.000

Provincie Noord-Brabant

Legenda

- Grens Provincie
- Bufferzone
- Natura2000

M320270_A4